

● สรพล ไสยกุล ●

พระเครื่องพิมพ์สีลาที่นับว่าโดดเด่นของเมืองกำแพงเพชร มีอยู่ถึง 3 พิมพ์ทรง ที่ได้รับการยอมรับจากนักสะสมพระเครื่องว่า ยอดเยี่ยม คือ พระกำแพงเม็ดขนุน พระกำแพงพลูจีบ และพระกำแพงกลีบจำปา

นักสะสมพระเครื่องหลายท่านที่กล่าวว่า พระกำแพงเม็ดขนุน มีรูปลักษณะที่ปักปิ่นลำสัน ในขณะที่พระกำแพงกลีบจำปา มีรูปลักษณะที่สูงโปร่ง มีความสง่างามอย่างสมส่วน

นักสะสมพระเครื่องบางท่านถึงกลับยกย่องให้พระกำแพงกลีบจำปา เป็นหนึ่งในความงดงามของพระเครื่องพิมพ์สีลาทั้งหมดของกำแพงเพชรทีเดียว

วันนี้จึงมาดูพระกำแพงกลีบจำปานี้กัน

โดยลักษณะรูปทรงของพระกำแพงกลีบจำปา มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับกลีบนอกของดอกจำปา ซึ่งลักษณะของพิมพ์ทรงขอบบนเรียบปลายมน ในขณะที่บริเวณตอนกลางนั้นกว้างออก แต่มีบางท่านเรียกกันว่า พระกำแพงปากเปิด ก็มี ทั้งนี้ เพราะมองดูแล้วคล้ายคลึงกับลักษณะของปากเปิด

ทว่า ในมุมมองของสายตา ที่มองดูลักษณะพิมพ์ทรงแล้วเปรียบเทียบ เพื่อดึงชื่อเรียกขานพระเครื่องด้วยความสะดวก เพื่อง่ายต่อการจดจำเป็นด้านหลัก บางท่านจึงให้เหตุผลที่แตกต่างกันไปของความเป็นมาในการเรียกขานพิมพ์ทรง

บ้างก็ว่าด้วยเหตุที่พระกำแพงกลีบจำปา ส่วนใหญ่เป็นพระเครื่องเนื้อดิน มีสีคล้ายกับดอกจำ

พระกำแพงกลีบจำปา พระเครื่องพิมพ์สีลาเมืองกำแพงเพชร

พระเนตรทั้งสองข้างไม่เท่ากัน ด้านขวามือขององค์พระมีลักษณะเต็มหรือหรี และปลายพระเนตรมีความยาวไปทางด้านข้าง ส่วนพระเนตรด้านซ้ายมีลักษณะแบบตาโปน

ทั้งพระขนง และพระเนตร เป็นจุดหนึ่งที่ควรพิจารณา อาจกล่าวได้ว่าเป็นจุดตายบนองค์พระจุดหนึ่ง

พระนาสิกเป็นสันหนา ส่วนบนใหญ่ และปลายพระนาสิกด้านล่างเล็ก กล่าวสำหรับสันพระนาสิกในด้านซ้ายมือขององค์พระ จะเป็นสันแนวเดียวกับพระขนง ส่วนในด้านขวานั้น แม้จะเป็นสันเช่นเดียวกันแต่ก็น้อย มีลักษณะกลืนหาย

ไปกับเนื้อพระ ก่อนจะถึงพระขนง เช่นกัน ในจุดตรงนี้ที่พึงสังเกตให้เป็นอย่างดี

พระโอษฐ์เป็นแอ่ง มีลักษณะเหมือนปากคนแก่ ซึ่งไม่มีฟัน และคางจะยื่นเล็กน้อย

พระกรรณ (หู) มีปรากฏให้เห็นทั้งสองข้าง ในด้านขวาจะยาวลงมาจรดพระอังสา (ไหล่) ด้านพระกรรณหนาแบนออก ส่วนกลางล่างห้อยตรงๆ ถึงแนวพระโอษฐ์ ส่วนพระกรรณด้านซ้าย มีลักษณะการทอดลงสู่เบื้องล่างแนบพระกรรณไปกับพระพักตร์ จึงเห็นเฉพาะต้นพระกรรณเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

กึ่งกลางของพระอุระ อยู่ในลักษณะปางประทานพร

พระอุระผิผายและใหญ่คล้ายคลึงกับพระกำแพงเม็ดขนุน พระเพลาด้านซ้าย-ขวา อยู่ในลักษณะทอดลงเบื้องล่างแล้วตรงหัวเข้า พระบาทอยู่ในลักษณะท่าเข่งก้าว พระเพลาด้านซ้ายยื่นตรง สำหรับพระบาทขวานั้นปลายพระบาทติดเป็นผืนเดียวกับขุมเรือนแก้ว

พระกำแพงกลีบจำปา มีอาสนะฐานที่รองรับพระบาทเป็นรูปบัวเล็บช้าง แบบบัวคว่ำบัวหงาย มีขุมเรือนแก้วเช่นเดียวกับในพระกำแพงเม็ดขนุน ปีกข้างองค์พระจะไม่มีลักษณะโค้งมนเหมือนพระเครื่องพิมพ์สีลาพิมพ์อื่นๆ แต่เป็นส่วนกว้างออกไป และมีรอยตัดขอบปีกเกือบทุกด้าน

ด้านหลังองค์พระโดยมากเป็นแบบปาดหลังราบ ที่โค้งมนมีน้อยมาก

พระกำแพงกลีบจำปาแบ่งออกเป็น 2 พิมพ์ทรง คือ พิมพ์ใหญ่ และพิมพ์เล็ก โดยพิมพ์ใหญ่จะมีความคมชัดลึกและสวยงามกว่า ส่วนพิมพ์เล็กมักตันและหยาบงาม มีปีกข้างยื่นออกมามากกว่าพิมพ์ใหญ่

ในด้านเนื้อหานั้นมีทั้งเนื้อดินเผา และเนื้อชิน เนื้อดินเผาจะมีส่วนผสมของวานน้อย จึงทำให้

พระคอ (คอ) เป็นส่วนที่มีความนูนเล็กน้อยที่สุด หากไม่สังเกตจะไม่มีความรู้สึก โดยเส้นพระคอเป็นเส้นขนาน

พระอังสา (บ่า) จะเป็นแนวโค้งขึ้นทั้งสองข้าง แนวพระอังสาข้างขวาจะมีแนวยกระดับสูงกว่าพระอังสาข้างซ้ายเล็กน้อย อันอยู่ในลักษณะของการย่างก้าวพร้อมแกว่งพระหัตถ์ มีการทอดพระพาหา (แขน) พระอังสกุฏ (หัวไหล่) เป็นมุมโค้งพอดี

พระพาหาข้างขวามีลักษณะเป็นแนวเล็ก ซึ่งเล็กจนผิดสังเกต ทอดลงข้างลำพระอศน์แบบเล่นแขน ข้างซ้ายจะทอดลงแล้วหักคอกขึ้นทาบอยู่ตรง

เนื้อเปราะ ในเนื้อหาของพระกำแพงกลีบจำปาจะปรากฏคราบน้ำมันเป็นปื้น คราบน้ำดอกมะขามไม่ค่อยปรากฏ และคราบราวักเป็นจุดๆ จีบเกาะผิวองค์พระ เนื้อพระโดยมากเป็นสีเหลือง ส่วนเนื้อชินเป็นแบบชินสนิมเกล็ดกระดี่

โดยทั่วไปแล้วพระกำแพงกลีบจำปาจะมีคราบผิวด้านหน้าหุ้มหนาแน่น ด้านข้างองค์พระจะมีปีกแผ่กว้างออกไป และถูกเจียนด้วยมีด

แตกกรุครั้งแรกพบรวมกับพระเครื่องพิมพ์ต่างๆ ในกรุวัดพระบรมธาตุ กำแพงเพชร ●

นักสะสมพระเครื่องบางท่านถึงกลับยกย่องให้ พระกำแพงกليبจำปา เป็นหนึ่งในความมงคลของพระเครื่องพิมพ์ลิลลาทั้งหมดของกำแพงเพชรทีเดียว

วันนี้จึงมาดูพระกำแพงกليبจำปานี้กัน

โดยลักษณะรูปทรงของพระกำแพงกليبจำปา มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับกลีบดอกของดอกจำปา ซึ่งลักษณะของพิมพ์ทรงขอบบนเรียบปลายมน ในขณะที่บริเวณตอนกลางนั้นกว้างออก แต่มีบางท่านเรียกกันว่า พระกำแพงปากเปิด ก็มี ทั้งนี้ เพราะมองดูแล้วคล้ายคลึงกับลักษณะของปากเปิด

ทว่า ในมุมมองของสายตา ที่มองดูลักษณะพิมพ์ทรงแล้วเปรียบเทียบกับ เพื่อตั้งชื่อเรียกขานพระเครื่องด้วยความสะดวก เพื่ออำนวยความสะดวกจำเป็นด้านหลัก บางท่านจึงให้เหตุผลที่แตกต่างกันไปของความเป็นมาในการเรียกขานพิมพ์ทรง

บ้างก็ว่าด้วยเหตุที่พระกำแพงกليبจำปา ส่วนใหญ่เป็นพระเครื่องเนื้อดิน มีสีคล้ายกับดอกจำปาเวลาแก่เต็มที่ จึงเรียกกันเช่นนั้น

แต่ไม่ว่าชื่อเรียกขานพิมพ์ทรงจะมีความเป็นมาเช่นใด ถ้าพบเห็นพระเครื่องในพุทธลักษณะพิมพ์ทรงเช่นนี้ ให้เข้าใจว่าเป็น พระกำแพงกليبจำปา

เป็นพระเครื่องพิมพ์ทรงลิลลาในลักษณะการก้าวพระบาทซ้ายไปข้างหน้า พระบาทขวาเหยียดขึ้นในลักษณะเขย่ง พระพักตร์หันไปทางด้านซ้ายเล็กน้อย ยกพระหัตถ์ซ้ายขึ้นเสมอพระอุระ โดยมีลักษณะเบี่ยงพระหัตถ์ออกไปทางซ้ายเล็กน้อย พร้อมกับคลื่นพระหัตถ์อ่อนสลายสวยงาม

ส่วนพระกรข้างขวาทอดลงข้างลำพระองค์อย่างอ่อนช้อย ในลักษณะของการเล่นแขนแบบพระกำแพงพลูจีบ

พระเศียรเอียงไปทางซ้ายเล็กน้อย มีลักษณะโตและใหญ่กว่าลำพระองค์เล็กน้อย มีพระเกศในลักษณะสั้นเป็นตุ้ม 2 ชั้น ชั้นบนนั้นมองดูเล็ก ส่วนชั้นล่างจะเห็นเป็นตุ้มขนาดใหญ่ พระศกปรากฏคล้ายทรงเทริด

พระพักตร์มีขนาดที่โต มีรูปร่างคล้ายผลมะตูม ปรากฏรายละเอียดบนพระพักตร์ค่อนข้างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นพระขนง (คิ้ว) โดยพระขนงด้านขวาองค์พระจะอยู่ในระดับสูงกว่าด้านซ้าย

พระกำแพงกليبจำปา

พระเครื่องพิมพ์ลิลลาเมืองกำแพงเพชร

พระเนตรทั้งสองข้างไม่เท่ากัน ด้านขวาองค์พระมีลักษณะเต็มหรือหรี และปลายพระเนตรมีความยาวไปทางด้านข้าง ส่วนพระเนตรด้านซ้ายมีลักษณะแบบตาโปน

ทั้งพระขนง และพระเนตร เป็นจุดหนึ่งที่ควรพิจารณา อาจกล่าวได้ว่าเป็นจุดตายบนองค์พระจุดหนึ่ง

พระนาสิกเป็นสันหนา ส่วนบนใหญ่ และปลายพระนาสิกด้านล่างเล็ก กล่าวสำหรับสันพระนาสิกในด้านซ้ายมือขององค์พระ จะเป็นสันแนวเดียวกับพระขนง ส่วนในด้านขวานั้น แม้จะเป็นสันเช่นเดียวกันแต่ก็น้อย มีลักษณะกลืนหาย

พระศอก (คอ) เป็นส่วนที่มีความนูนเล็กน้อยที่สุด หากไม่สังเกตจะไม่มีความรู้สึก โดยเส้นพระศอกเป็นเส้นขนาน

พระอังสา (บ่า) จะเป็นแนวโค้งขึ้นทั้งสองข้าง แนวพระอังสาข้างขวาจะมีแนวยกระดับสูงกว่าพระอังสาข้างซ้ายเล็กน้อย อันอยู่ในลักษณะของการยกก้าวพร้อมแกว่งพระหัตถ์ มีการทอดพระพาหา (แขน) พระอังสกุฏ (หัวไหล่) เป็นมุมโค้งพอดี

พระพาหาข้างขวามีลักษณะเป็นแนวเล็ก ซึ่งเล็กจนผิดสังเกต ทอดลงข้างลำพระองค์แบบเล่นแขน ข้างซ้ายจะทอดลงแล้วหักศอกขึ้นหาบอยู่ตรง

ออกมามากกว่าพิมพ์ใหญ่

ในด้านเนื้อหานั้นมีทั้งเนื้อดินเผา และเนื้อชิน เนื้อดินเผามีส่วนผสมของวานน้อย จึงทำให้

เนื้อเปราะ ในเนื้อหาของพระกำแพงกليبจำปาจะปรากฏคราบน้ำวานเป็นปื้น คราบวานดอกมะขามไม่ค่อยปรากฏ และคราบรารักเป็นจุดๆ จับเกาะผิวองค์พระ เนื้อพระโดยมากเป็นสีเหลือง ส่วนเนื้อชินเป็นแบบชินสนิมเกล็ดกระดี่

โดยทั่วไปแล้วพระกำแพงกليبจำปาจะมีคราบผิวด้านหน้าหุ้มหนามาก ด้านข้างองค์พระจะมีปีกแผ่กว้างออกไป และถูกเจียนด้วยมีด

แตกกรุครั้งแรกพบรวมกับพระเครื่องพิมพ์ต่างๆ ในกรุวัดพระบรมธาตุ กำแพงเพชร ●

● คณะเภสัชศาสตร์ ม.มหิดล ●

มัลลมูล ลำต้นเป็นใบเกล็ดรูปทรงกระบอกเรียวยาว สูง 20-30 ซม.
ใบ เดี่ยว รูปเส้นยาว
ดอก ช่อ ออกที่ซอกใบ ก้านดอกยาว 30-45 ซม. กลีบรวมสีขาว ใบประดับเป็นเยื่อบางๆ

ผล แห้ง แตกได้มี 3 พู
ตำรายาไทยใช้ เมล็ด ขับพยาธิเส้นด้ายหรือพยาธิไส้เ็น ขับประจำเดือนที่เป็นลิ่มเป็น

กุยช่าย Chinese Chive *Allium tuberosum* Roxb. ALLIACEAE

ก่อนได้ดี

ต้น และ ใบ ตำให้ละเอียดผสมเหล้าและสารส้มเล็กน้อย กรองเอาน้ำดื่มครั้งละ 1 ถ้วยชา แก่โรคนี้ว่า หนองใน

เมล็ด คั่วไฟให้เกรียมดำ บดให้ละเอียด ผสมน้ำมันยาง ชุบสำลีสอดในรูฟันที่ผุ หรือนำมาเผาไฟ

รมควันฆ่าแมลงที่เข้าไปในรูหู ●